

Interná smernica č. 6/2019

Názov organizácie: Základná škola sv. Cyrila a Metoda, Bernolákova 18, 040 11 Košice

Účinnosť smernice: 2.september 2019

Vypracovala: MVDr. Alžbeta Zachariášová

Schválila: PaedDr. Mária Čačková

Smernica k prevencii a riešeniu šikanovania, krádeže a vandalizmu

Článok 1

Charakteristika šikanovania

(1) Šikanovaním sa rozumie

- a) správanie žiaka, ktorého úmyslom je ublíženie, ohrozenie alebo zastrašovanie iného žiaka alebo
- b) úmyselný spravidla opakovaný útok voči žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z rôznych dôvodov nevedia alebo nemôžu účinne brániť.

(2) Podstatou šikanovania je najmä

- a) úmysel ublížiť druhému fyzicky alebo psychicky,
- b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
- c) prevaha agresora alebo skupiny agresorov nad obeťou.

(3) Šikanovanie sa môže prejavíť

- a) v priamej forme, najmä fyzickými útokmi, urážaním, nadávkami, posmechom, zosmiešnením, príkazmi agresora vykonať určitú vec proti vôli obete, odcudzením vecí, vyhrážaním, zastrašovaním, vydieraním, zneužitím osobných údajov, fotografií, šírením nepravdivých informácií alebo kyberšikanovaním alebo
- b) v nepriamej forme, najmä prehliadaním, ignorovaním, zámerným vyčleňovaním z kolektívu alebo nedobrovoľným vystavovaním agresívnym situáciám.

(4) Kyberšikanovaním je priama forma šikanovania, pri ktorej ide o zneužitie informačno-komunikačných technológií (najmä telefónu, tabletu, internetu a sociálnych sietí) na úmyselné ohrozenie, ublíženie alebo zastrašovanie, pričom sa často vyskytuje v spojení s inými formami šikanovania.

Kyberšikanovanie má najčastejšie tieto znaky:

- a) sociálna prevaha alebo psychická prevaha agresora, nie je nutná fyzická prevaha,
- b) agresor vystupuje často anonymne,

- c) útok nevyžaduje fyzický kontakt agresora a obeť,
- d) agresor spravidla nevidí priamu emocionálnu reakciu obeť na útok s ohľadom na anonymitu a odstup, ktoré informačno-komunikačné technológie umožňujú,
- e) útoky sa šíria prostredníctvom internetu podstatne rýchlejšie ako inými spôsobmi,
- f) útoky sú prístupné veľkému množstvu osôb,
- g) agresor je schopný uskutočniť útok z rôznych miest,
- h) útoky môžu mať dlhšie trvanie v čase,
- i) obeť nemusí o napadnutí dlhšiu dobu vedieť,
- j) obeť nemusí byť schopná identifikovať agresora,
- k) zverejnené informácie, fotografie a audiozáznamy a videozáznamy môže byť náročné odstrániť z internetu.

Článok 2

Druhy šikanovania

- Fyzické aktívne priame - útočníci obeť škrtia, kopú, fackujú.
- Fyzické aktívne nepriame - agresor pošle iných, aby obeť zbili, obeť sú ničené osobné veci.
- Fyzické pasívne priame - agresor nedovolí obeť, aby si sadla do lavice.
- Fyzické pasívne nepriame - agresor odmietne obeť na jej požiadanie pustiť z triedy na záchod (odmietnutie splnenia požiadaviek).
- Verbálne aktívne priame - nadávanie, urážanie, zosmiešňovanie.
- Verbálne aktívne nepriame - šírenie ohovárania, patrí sem aj tzv. symbolická agresia, ktorá môže byť vyjadrená v posmešných kresbách, v básňach a pod.
- Verbálne pasívne priame - neodpovedanie na pozdrav, otázky a pod.
- Verbálne pasívne nepriame - spolužiaci sa nezastanú obeť, ak je nespravodlivo obvinená z niečoho, čo urobili jej trýznitelia.

Článok 3

Šikanovanie z hľadiska zákona

- (1) Šikanovanie môže napĺňať skutkovú podstatu trestného činu alebo priestupku. Žiak, ktorý je agresorom, môže byť trestne stíhaný najmä za trestný čin
 - a) ublíženia na zdraví,
 - b) obmedzovania osobnej slobody,

- c) lúpeže,
 - d) vydierania,
 - e) hrubého nátlaku,
 - f) nátlaku,
 - g) porušovania domovej slobody,
 - h) sexuálneho násilia,
 - i) sexuálneho zneužívania,
 - j) krádeže,
 - k) neoprávneného užívania cudzej veci,
 - l) poškodzovania cudzej veci,
 - m) nebezpečného vyhrážania sa,
 - n) nebezpečného prenasledovania,
 - o) výroby detskej pornografie,
 - p) rozširovania detskej pornografie,
 - q) prechovávanía detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení,
 - r) ohovárania.
- (2) Šikanovanie môže napĺňať skutkovú podstatu priestupku proti občianskemu polunažívaniu¹ alebo priestupku proti majetku.²
- (3) Skutočnosť, že fyzická osoba nie je trestne zodpovedná z dôvodu nízkeho veku³ nie je prekážkou na podanie žaloby vo veci náhrady škody, ktorú žiak spôsobil na majetku alebo vo veci náhrady ujmy, ktorú žiak spôsobil na zdraví. Zákonný zástupca žiaka a žiak zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne.

Článok 4

Prevenia šikanovania

- (1) Prevenia šikanovania sa zabezpečuje najmä formou:
- a) súčasti výchovno-vzdelávacieho procesu vrátane pozitívneho vplyvu osobnosti pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca v rámci každodenného vyučovania, obsahového zamerania a didaktiky predmetov a prierezových tém,

¹ § 49 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

² § 50 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

³ § 22 Trestného zákona.

- b) určenia pravidiel v školskom poriadku sankcií za ich porušenie, pravidiel používania informačno-komunikačných technológií (mobilných telefónov, tabletov, počítačov) v priestoroch školy,
- c) vypracovaním podrobnosti prevencie a riešenie šikanovania žiakov vo vnútornom predpise - smernici školy,
- d) v súlade s pracovným poriadkom školy vykonávania zvýšeného dozoru pedagogických zamestnancov cez prestávky, pred začiatkom vyučovania, po jeho skončení najmä v priestoroch, kde už k šikanovaniu došlo, alebo by k nemu mohlo dochádzať,
- e) vytvárania pozitívneho prostredia školy, podporovania prosociálneho správania žiakov, praktizovania spolupráce medzi žiakmi,
- f) informovania žiakov, zákonných zástupcov, zamestnancov školy o prevencii a riešení šikanovania,
- g) uskutočňovaním prieskumov dotazníkovými metódami, rozhovormi so žiakmi ,
- h) vzdelávaním pedagogických zamestnancov v oblasti prevencie,
- i) zapájaním do prevencie žiacku školskú radu, radu školy a zriaďovateľa,
- j) zverejnením kontaktných údajov, inštitúcií, ktoré sa prevenciou a riešením šikanovania zaoberajú: Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Zuzkin Park 461/10, 040 11 Košice,
- k) spoluprácou s odbornými zamestnancami príslušného centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a ďalšími odbornými pracoviskami poradenských služieb a preventívnych služieb v regióne,
- l) učenia detí, že nie je správne:
 - nečinne sledovať šikanovanie,
 - schvaľovať agresívne správanie svojich spolužiakov,
 - odsudzovať niekoho, kto je iný slabší, má handicap,
 - mlčať, keď vidia nečestnosť, ponižovanie druhých,
- m) zdôrazňovania princípu: „Sme školou, kde sa šikanovanie netoleruje v žiadnych podobách“ tzv. nulová tolerancia šikanovania.

Článok 5

Metódy riešenia šikanovania

Pri riešení šikanovania žiaka je potrebná spolupráca vedenia školy, výchovnej komisie, koordinátora prevencie, výchovného poradcu triedneho učiteľa a ďalších pedagogických zamestnancov tak s rodinou obete, ako aj s rodinou agresora. Pri rozhovoroch dbajú pedagogický a odborný zamestnanci ako aj zákonný zástupcovia obete, agresora a svedkov na zachovanie dôvernosti informácií.

Riaditeľ školy alebo ním poverená osoba pri zisťovaní a preverovaní šikanovania:

- a) zabezpečí bezodkladnú pomoc obetiam a ochranu obetí,
- b) zabezpečí dozor v triede, kde sa preveruje šikanovanie,
- c) vykonáva opatrenia na zabránenie nožnej krivej výpovede agresora jeho izoláciou počas preverovania šikanovania,
- d) preveruje šikanovanie bezodkladne v čase, keď agresor nie je ešte dohodnutý na spoločnej výpovedi s obeťou, svedkami a lebo inými osobami, ktoré na šikanovanie upozornili,
- e) zabezpečí aby obeť nebola konfrontovaná s agresorom,
- f) zabezpečí zistenie vhodných svedkov a uskutočnenie individuálnych rozhovorov, alebo konfrontačných rozhovorov so svedkami,
- g) uchováva dôkazy pri podozrení na kyberšikanovanie,
- h) kontaktuje vo vzťahu k obeť, agresorovi a svedkovi šikanovania:
 - zákonných zástupcov,
 - osoby ktoré sa starajú o dieťa,
- i) kontaktuje miestne príslušné centrum,
- j) zabezpečí použitie anonymnej dotazníkovej metódy,
- k) vedie písomné záznamy o riešení jednotlivých prípadov šikanovania,
- l) zabezpečí pri rozhovoroch prítomnosť najmenej dvoch pedagogických alebo odborných zamestnancov,
- m) ohlasuje príslušným útvarom Policajného zboru podozrenie na spáchanie priestupku alebo trestného činu.

Článok 6

Opatrenia na riešenie šikanovania

- (1) Pre obeť a jej zákonných zástupcov, osoby ktoré sa osobne starajú o dieťa:
 - a) odporúčanie vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť,
 - b) zabezpečenie skupinového intervenčného programu v spolupráci s centrom,
 - c) zaistenie bezpečia obeť,
- (2) Pre agresora a jeho zákonných zástupcov, osoby, ktoré sa starajú o dieťa:
 - a) odporúčanie vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť,
 - b) preloženie agresora do inej triedy, inej výchovnej skupiny,
 - c) uloženie výchovného opatrenia,
 - d) odporúčanie umiestniť agresora na dobrovoľný diagnostický pobyt do diagnostického centra alebo do liečebno-výchovného sanatória,
 - e) o týchto úkonoch vyhotovuje osoba poverená riaditeľom školy písomný záznam, z ktorého po jednom vyhotovení poskytne každej zo zúčastnených osôb.

(3) Opatrenia v triede:

- a) v triede v ktorej došlo k šikanovaniu triedny učiteľ alebo iná poverená osoba informuje žiakov o tom, ako budú potrestaní vinníci,
- b) zdôrazní že zodpovednosť za šikanovanie majú všetci, ktorí boli svedkami, obeť nepomohli a nikoho o tom neinformovali,
- c) uskutoční aktivity, ktoré formujú postoje a žiaci sami sformulujú pravidlá žiaduceho a nežiaduceho správania sa,
- d) v prípade potreby triedny učiteľ organizuje mimoriadne rodičovské združenie.

Článok 7

Preventívne opatrenia proti krádeži

- (1) Prevencia je uvedená vo vnútornom školskom poriadku a upozornením žiakov a rodičov (napr. na nosenie cenných vecí do školy).
- (2) Veci, ktoré nesúvisia s vyučovaním by žiaci nemali nosiť do školy (vrátane väčšej sumy peňazí).
- (3) Za uloženie a uzamknutie osobných vecí do šatní – skriniek zodpovedajú žiaci.

Článok 8

Metódy riešenia krádeže

- (1) Nahlásenie krádeže je potrebné písomne zaznamenať.
- (2) Informovať zákonných zástupcov a nasmerovať ich na políciu, alebo priamo nahlásiť polícii SR.
- (3) Vo vážnych prípadoch ak poznáme páchatel'a, je potrebné nahlásiť ho na odbor sociálnej ochrany.
- (4) Za porušenie školského poriadku nasleduje výchovné opatrenie – znížená známka zo správania.
- (5) V prípade nahlásenia krádeže mimo budovu školy (napr. na exkurzii) je potrebné o tejto udalosti ihneď spísať záznam a doručiť ho škole. Následne je postup rovnaký, ako pri nahlásení krádeže v budove školy.

Článok 9

Metódy riešenia vandalizmu

- (1) Ak žiak poškodí školský majetok je potrebné vyhotoviť záznam z udalosti.
- (2) Ak sa nájde vinník alebo vinníci, škola o tom informuje zákonných zástupcov, alebo osoby, ktoré sa o dieťa starajú a vymáha náhradu škody (aj súdnou cestou).

Spoločné ustanovenia

- (1) Túto smernicu je možné meniť a dopĺňať len písomnými dodatkami k smernici.
- (2) Súvisiace prepisy (usmernenia):
- Smernica č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach
 - Metodická príručka pre triednych učiteľov

Článok 10

Záverečné ustanovenie

Táto smernica nadobúda účinnosť od 2.9.2019 a ruší platnosť Internej smernice č. 17/2011 k prevencii a riešeniu šikanovania.

V Košiciach

.....

riaditeľka školy